

# Først med ny lasersteknologi

Haugesund er i ferd med å etablere seg i verdenstoppen når det gjelder ny lasersteknologi til bruk under grå stæroperasjoner.

Tekst: EINAR VESTVIK  
Foto: KJELL STRAND

**HAUGESUND:** Øyespesialist Kjell Gunnar Gundersen ved Privatsykehuset Haugesund har investert fire millioner kroner i den nye teknologien og er klar til å ta utstyret i bruk nå i begynnelsen av desember. Målet er standardisering som vil redusere faren for menneskelige feil, øke presisjonen og redusere faren for infeksjoner i forbindelse med kirurgiske inngrep. Det er også håp om raskere rehabilitering etter operasjon.

– Vi er den første klinikken nord for Tyskland og den femte i Europa som får tilgang til dette utstyret. Leverandøren har lange ventelister. Vi er blitt valgt ut fordi vi har en anerkjent og lang tradisjon for forskningsbasert grå stærkirurgi. Vi har gode kontakter i det internasjonale øyemiljøet og stort behandlingsvolum, forklarer Gundersen.

Han disputerte til sin medisinske doktorgrad ved Universitetet i Lund i 1999, og begynte å operere ved sin egen privatklinik i 2001.

## Omfattende forskning

– Jeg bestemte meg for å dokumentere resultatene av den kirurgiske virksomheten vår fra dag en. Alle burde gjøre det, men så er langt fra tilfelle, bemerket han.

Resultatene av forskningsarbeidet til Gundersen og teamet hans har vært presentert på rundt 25 fagkongresser rundt om i verden. To – tre ganger i året er han på farten for å dele sine kunnskaper på denne måten, i Norge, Europa, USA og helt til Sør-Korea. Siden han fullførte doktorgraden har han ikke publisert noen vitenskapelige artikler, men han er nå med i en multisenterstudie sammen med seks klinikker i USA. Dette arbeidet vil resultere i en publisering ved slutten av 2012.

– For meg er forskningen nærmest en hobby, sier Gundersen.

Men han legger også til at formålet er å øke kvaliteten på det arbeidet som utføres ved Privatsykehuset Haugesund og trekke enda flere, både fagfolk og pasienter, til byen. Allerede nå får han besøk av andre øyespesialister fra flere skandinaviske land.

## 22 operasjoner daglig

LAKK er betegnelsen på den nye metoden. Forkortelsen står for laserassistert kataraktkirurgi. Katarakt betyr grå stær på folke-

lig norsk. Og det er denne type synsforstyrrelse det dreier seg om. Privatsykehuset utfører 1.350 grå stæroperasjoner i året. I tillegg utfører de 500 operasjoner på folk som ønsker å unngå briller.

– I praksis dreier det seg om samme type inngrep, men de som ikke har grå stær må betale for operasjonen av egen lomme, forklarer Gundersen.

Privatsykehuset kan nå utføre 22 kataraktoperasjoner om dagen. Med den metoden som var i bruk da Gundersen spesialiserte seg til øyelege ved Fylkesjukehuset i Haugesund for et par tiår siden, var tallet på operasjoner til sammenligning mellom tre og fem til dagen.

Med den nye metoden blir første del av operasjonen utført ved hjelp av laserutstyret uten å perforere øyet. Den tiden øyet er åpent etter kirurgisk snitt blir redusert til det halve. Det reduserer faren for infeksjoner tilsvarende. Med programmerbare snitt blir også presisjonen nye større enn ved den manuelle metoden.

## Kan operere flere

I starten regner Gundersen med å bruke den nye metoden ved omtrent halvparten av operasjonene.

– Det vil nok ikke gå raskere, snarere tvert imot i begynnelsen. Etter en lærings- og innkjøringsfase håper vi derimot å øke kapasiteten. Og vi håper resultatene skal bli så gode at vi vil trekke til oss enda flere pasienter.

– Og det har dere kapasitet til?

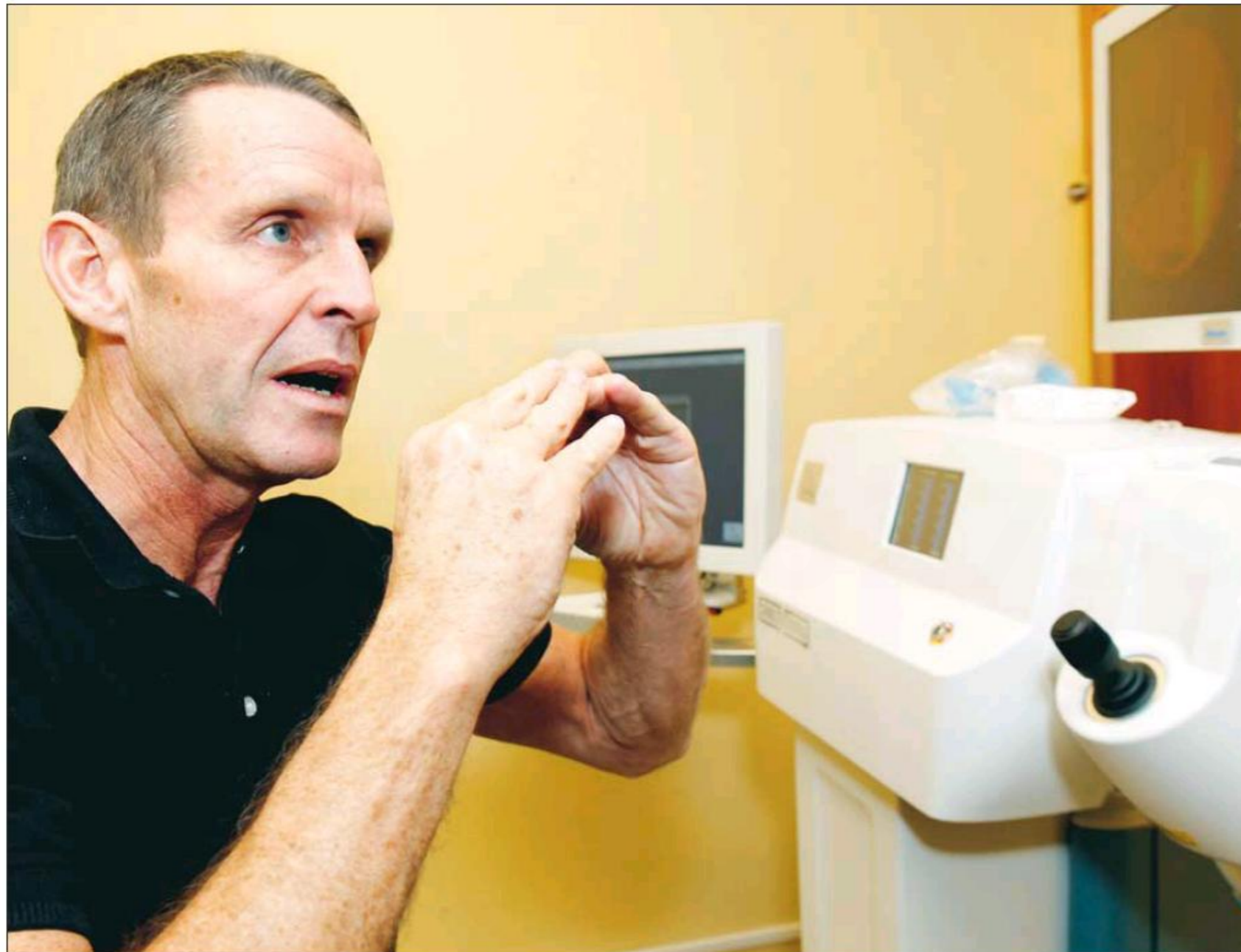
– Ja, fordi jeg nå samarbeider med to svenske kolleger som periodevis kommer hit for å operere, forteller Gundersen.

Dermed håper han å sette både klinikken og byen ytterligere på kartet, med de ringvirkningene dette vil gi.



**VIKTIG FRAMSKRITT:** Overlege Aleksandar Stojanovic ved Universitetssykehuset i Nord-Norge.

FOTO: PRIVAT



**PROGRAMSTYRT:** Øyespesialist Kjell Gunnar Gundersen forklarer hvordan han kan utføre første del av en grå stæroperasjon via skjermen på den nye lasermaskinen, før han åpner øyet fysisk med et kirurgisk snitt.

## fakta

- Katarakt, eller grå stæroperasjoner, er blant de hyppigst utførte kirurgiske inngrepene i øyene, både i Norge og internasjonalt.
- I Norge blir det utført 40–45.000 slike operasjoner årlig. Halvparten av disse operasjonene foregår på private klinikker.
- Med 1.800 operasjoner i året står Privatsykehuset Haugesund alene for 4 prosent av alle operasjonene utført i Norge.
- Ved øyeavdelingen på Haugesund sjukehus blir det ifølge Helse Fonna utført 500–600 kataraktoperasjoner i året.

## – Det viktigste på ti år

– Laserkataraktkirurgi daterer seg fra i fjor og ble først i år tatt i rutinemessig bruk. Det er sannsynligvis det mest revolusjonerende som har skjedd innen øyekirurgi de siste ti årene, sier overlege Aleksandar Stojanovic ved øyeavdelingen på Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN).

Han bekrefter dermed betydningen av det nye utstyret og operasjonsmetoden som nå

tas i bruk i Haugesund. Stojanovic tror LAKK-metoden kommer til å ta av i løpet av de neste fem til ti årene etter hvert som nye linsetyper for folk over 45 år blir utviklet. Det vil legge grunnlaget for at linsebyttekirurgi blir rutine ved behandling av langsynthet som følger med alderen.

Stojanovic beskriver Kjell Gunnar Gundersen som en av Norges fremste kirurger når det gjelder

grå stær og synskorrigerende behandling. Gundersen er også en av de svært få norske øyekirurger som har profilert seg internasjonalt, sier han.

UNN-overlegen sier også at øyeavdelingen ved Privatsykehuset Haugesund er svært innovativ og kanskje den største private øyeavdelingen i landet.



**TELEMEDISIN:** Kommuneoverlege Brita Øygard zoomer inn seg selv og fotografen, med det nye telemedisinske utstyret i Sauda. FOTO: FRANK WAAL

## Zoomer inn pasientene

Sauda kan behandle flere pasienter lokalt ved hjelp av nytt telemedisinsk utstyr.

Tekst: FRANK WAAL

**SAUDA:** – Dette har vi ventet lenge på, sier kommuneoverlege Brita Øygard.

Freitag fikk den lokale helsestasjonen i Sauda installert telemedisinsk utstyr for cirka 150.000 kroner.

– I akutsituasjoner kan ekspertise en annen plass i landet være «til stede» i akutrommet og bistå med ekspertise i Sauda. Utstyret har kraftig zoomlinse og alt blir sendt live på sikre bredbåndslinjer, opplyser kommuneoverlegen. I utstyrsapakken i Sauda inn-

går også et eget konferanserom.

– Vi kan behandle flere pasienter lokalt. Kvaliteten på tjenestene våre blir høyere, og mange pasienter slipper å bli sendt ut av kommunen. Dette er i tråd med samhandlingsreformen som innføres, der kommunene skal overta en del oppgaver innen spesialisthelsetjenesten, sier Øygard.

I tillegg vil pasientgrupper kunne få opplæring og kurs i Sauda, gjennom konferansesystemet.

– Vi ansatte får nå konferansesemuligheter, der vi før måtte reise langt. Dette utstyret tjener vi fort inn i form av sparte transportutgifter, sier Brita Øygard.

## Mange stormskader

For bransjen totalt er det meldt inn ca. 2.500 skadesaker etter stormen Berit.

Tekst: KNUT E. SANDERSEN

**ROGALAND:** Med det har Berit så langt kostet forsikringselskapene 275 millioner kroner, noe som gjør stormen til den største naturskadehendelsen siden flommen i 1995.

Beregninger viser at forsikringsbransjen i Rogaland hittil har mottatt nærmere 320 skademeldinger etter Berit i forrige uke.

– Totalt har uværet gjort skader for mer enn 15 millioner kroner i området, sier Arne Voll, informasjonssjef i Gjensidige i en pressemelding. Alle har ikke fått sjekket



sine naust, fritidsboliger og eiendeler langs kysten ennå. I tillegg er det meldt om mer uvær, så sluttresultatet er fortsatt vanskelig å spå.

– Vi har full beredskap og tar fortløpende kontakt med kunder som melder skader. Trykket har avtatt noe, men vi forventer at det fortsatt vil komme inn flere meldinger, sier Voll.